

II Sympozjum Projektu SCHOLE

Herezje późnoantyczne: teologia, filozofia, historia

13 stycznia 2007 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyło się II Sympozjum Projektu SCHOLE. Celem tej inicjatywy jest połączenie sił studentów wielu kierunków z różnych uniwersytetów, którzy podejmują badania naukowe nad światem antycznym. Projekt SCHOLE stwarza im okazję do wymiany doświadczeń oraz szerszej dyskusji nad przygotowywanymi przez nich referatami. Drugie sympozjum SCHOLE – podobnie jak pierwsze – poświęcone było starożytnym herezjom chrześcijańskim. W przeciwieństwie jednak do spotkania w Poznaniu, na które składały się głównie referaty teologiczne, sympozjum toruńskie zdominowane było przez ujęcia czysto historyczne. Także gościnny wykład wygłoszony został przez historyka – prof. Ewę Wipszycką (w Poznaniu w sympozjum uczestniczyli profesorowie teologii: ks. Tomasz Węclawski oraz ks. Bogdan Czesz).

Pierwszy referent, Przemysław Piwowarczyk (UŚ), prześledził występowanie wątku grup rozwiązyłych w literaturze chrześcijańskiej i źródłach opowiadających o chrześcijanach w dwóch pierwszych wiekach – analiza polemicznego charakteru oskarżeń doprowadziło go do poddania w wątpliwość możliwości udowodnienia istnienia grup rozwiązyłych w chrześcijaństwie tamtego okresu. Mgr Anna Zawalska (UMK) zanalizowała pod kątem możliwych nawiązań koncepcje przeznaczenia różnych grup gnostycznych oraz teorię wolnej woli u Orygenesusa, odwołując się również do współczesnych teorii fizycznych. Mgr Rafał Toczko (UMK), przedstawił historię uwikłania Euzebiusza z Cezarei w spory ariańskie, poddając wątpliwości trafności używania późniejszej, atanazyjskiej etykiety „arianin” w odniesieniu do tego spadkobiercy Orygenesusa i pierwszego kościelnego historyka. Referat Rafała Toczko stał się punktem wyjścia do ogólniejszej analizy mechanizmu powstawania kontrowersji doktrynalnych w IV wieku, którą zaprezentował Adam Izdebski (UW). Z kolei o szczególnej „formie” sporów doktrynalnych, o zamieszkach wywoływanych przez konflikty teologiczne w czwartowiecznym Konstantynopolu, opowiedziała Agnieszka Barańska (UW). Sympozjum zostało zakończone wystąpieniem prof. Ewy Wipszyckiej Biskupia nominacja z warunkami. Przypadek Synezjusza (pocz. V w.) – arystokraty i biskupa w Cyrenajce, który w zamian za przyjęcie obowiązków biskupich (w tym konieczności głoszenia powszechnie przyjętej doktryny wiernym) wywalczył sobie intelektualno-teologiczną autonomię: prawo do refleksji wykraczającej poza „obowiązującą doktrynę”.

Artykuły przedstawione przez studentów uczestniczących w projekcie przygotowywane są do publikacji w polskich czasopismach naukowych oraz w najbliższym tomie Serii SCHOLE wydawanej przez Wydawnictwo Poznańskie oraz Koło Starożytnicze przy MISH UW.